

Sa ne facem holding... și poate ne și consolidam



Antreprenorul român este un amestec interesant de creativitate, de hotărâre și de viziune. În goana după visul antreprenorial, acesta se bazează foarte mult pe instinct și mai puțin pe strategie și pe planificare. Planificarea, organizarea, strategia apar mai târziu, într-o etapă de maturizare, de creștere când entuziasmul propriei afaceri lasă loc unei abordări mai așezate care să permită o dezvoltare sanatoasă, pe termen lung.

În această etapă, aspectele fiscale nu trebuie pierdute din vedere mai ales dacă acestea pot genera economii sau o gestiune mai eficientă a resurselor de numerar.

Legislația fiscală din România conține un număr semnificativ de facilități care, folosite în mod corect și în momentul potrivit din viața unei afaceri, pot contribui la atingerea dezideratelor fiscale menționate mai sus: economie și eficiență.

În acest articol nu ne-am propus să trecem în revistă toate aceste facilități pentru că ar rezulta un material excesiv de tehnic. În schimb, dorim să ne concentrăm pe trei puncte de interes, considerăm noi, mai ales pentru acei antreprenori care derulează în același timp mai multe afaceri, în mai multe societăți: regimul de holding combinat cu consolidarea fiscală în materie de impozit pe profit și cu cea în materie de TVA.

Subiectul este amplu și poate fi dezvoltat în funcție de particularitățile fiecărei afaceri și de aceea, de cele mai multe ori, o discuție aplicată, bazată pe elemente concrete, poate dezvălui cea mai bună soluție. Acesta este doar un alt mod de a spune că nu există o soluție standard care să se aplice tuturor la fel.

Pasul 1 – merita să ne gândim la un holding?

Ca orice consultant care se respectă, voi răspunde... Depinde. Holdingul în România este destul de puțin reglementat (deocamdată doar fiscal) și se poate încă gestiona cu costuri mult reduse față de alte jurisdicții. Dacă sunt un antreprenor care deține participații în mai multe societăți (afaceri), pe care le dețin personal, înființarea unei societăți de tip holding poate avea sens pentru organizarea acestor participații sub o umbrelă comună (sau sub mai multe, dacă există mai multe linii de afaceri pe care nu are sens să le amestecăm). Holdingul acesta poate fi o simplă societate cu răspundere limitată care să preia participațiile persoanei (persoanelor) fizice și să le consolideze (acest regim ar putea fi foarte util pentru afacerile de familie, de exemplu).

Cum se poate folosi un holding românesc? Există mai multe beneficii fiscale și nu numai din folosirea unei structuri de holding în detrimentul deținerilor personale de către antreprenori. În primul rând, societatea holding

poate colecta toate dividendele (care, în anumite condiții, pot fi neimpozabile spre deosebire de dividendele distribuite către persoane fizice) distribuite de societățile operaționale și poate astfel redistribui resursele de numerar în cadrul grupului într-o manieră mult mai eficientă.

În al doilea rând, în ceea ce privește baza impozabilă a societății de tip holding, următoarele venituri sunt neimpozabile: veniturile din dividende obținute de la filialele din România, veniturile din evaluarea, reevaluarea, vânzarea, cesionarea titlurilor de participare deținute în filiale (o vânzare / cesionare a titlurilor de participare este cu atât mai interesantă în cazul unei eventuale dez-investiri care se poate face „de sub” holding). Condiția de bază este ca la data acestor tranzacții societatea de holding să dețină, pe o perioadă neîntreruptă de un an, minimum 10% din capitalul social al societăților operaționale. De asemenea, același tratament fiscal îl au și veniturile obținute din lichidarea unei societăți din grup. Se poate observa deci că această structură este mult mai eficientă din punct de vedere fiscal decât o structură în care participațiile în societățile operaționale sunt deținute direct de antreprenor(i).

Pasul 2 - Ce facem în continuare? Consolidam...

Dacă reușim să organizăm afacerile sub un holding (deși aceasta nu este o condiție obligatorie sau necesară), merită să ne gândim apoi dacă are sens sau nu să consolidăm fiscal societățile operaționale între ele (eventual să luăm în calcul și includerea societății holding).

Desigur, pentru consolidarea fiscală (atât în materie de impozit pe profit cât și în materie de TVA) există condiții de eligibilitate și reguli de conduită pe care nu le vom analiza pe larg în acest articol.

La nivel TVA

În principal, consolidarea din punct de vedere al TVA presupune existența unui grup fiscal unic de persoane impozabile stabilite în România (societățile operaționale) care, independente fiind din punct de vedere juridic, sunt în relații strânse una cu alta din punct de vedere organizatoric, financiar și economic. Se consideră în strânsă legătura din punct de vedere financiar, economic și organizatoric persoanele impozabile al căror capital este deținut direct sau indirect, în proporție de mai mult de 50% de către aceeași asociație (o societatea holding de exemplu).

Avantajul principal al grupului fiscal din perspectiva TVA este posibilitatea ca, între companiile din grup care sunt într-o poziție constantă de rambursare a TVA, pentru care există un decalaj foarte mare din partea autorităților fiscale în soluționarea cererilor de rambursare (care implică, în cele mai multe cazuri și inspecție fiscală), și companiile din grup care au în general TVA de plată, să se poată compensa pozițiile de TVA, astfel încât numerarul din cadrul companiilor să poată fi utilizat în avantajul grupului fiscal. Reprezentantul grupului de TVA poate deveni astfel un creditor intern pentru celelalte societăți, creditor ce poate impune condiții mai favorabile decât statul român.

Un exemplu foarte simplu de grup fiscal privind TVA este acela format între o entitate de producție care își vinde producția unei societăți de distribuție din grup care la rândul său revinde unor clienți din afara României. Prima societate va colecta TVA la vânzare și va fi cel mai probabil într-o poziție constantă de plată, iar cea de-a doua societate va deduce TVA la achiziție dar nu va colecta TVA la vânzare (din cauza vânzării externe) și va fi cel mai probabil într-o poziție constantă de rambursat. Facând parte din grupul fiscal, prima societate poate achita TVA de plată direct către cea de-a doua societate (în loc de bugetul statului), iar cea de-a doua societate nu mai este obligată să aștepte rambursarea TVA de la bugetul de stat. Astfel, prima societate poate negocia termene de plată mai flexibile cu cea de-a doua societate, iar cea de-a doua societate nu este obligată să pre-finanțeze TVA de rambursat pe perioada procesului de rambursare gestionat de ANAF. În acest fel, resursele de numerar rămân la nivelul grupului și pot fi administrate mai eficient și cu costuri mai mici.

Și/sau la nivel de impozit pe profit

Pe de alta parte, consolidarea fiscala în domeniul impozitului pe profit presupune ca fiecare membru al grupului fiscal sa își stabileasca rezultatul fiscal și sa îl comunice catre reprezentantul grupului fiscal, acesta din urma fiind și cel care are obligația declarării și plății catre bugetul statului a impozitului pe profit consolidat la nivel de grup. În comparație cu grupul de TVA care presupune o deținere comuna de cel puțin 50% între membrii grupului, grupul constituit pentru impozit pe profit presupune o deținere comuna de cel puțin 75% între membrii grupului. De asemenea, una din condițiile pentru a putea concepe un grup fiscal consolidat este ca fiecare membru sa fie platitor de impozit pe profit, ceea ce ar restricționa accesul microîntreprinderilor la aceasta facilitate. Totuși, legislația românească ofera posibilitatea microîntreprinderilor sa poata opta, o singura data și în anumite condiții, pentru a deveni platitori de impozit pe profit, existând astfel soluții pentru a putea aplica aceasta facilitate fiscala și în cazul microîntreprinderilor. În orice caz, o asemenea opțiune poate fi relevanta și pentru implementarea structurii de holding.

Consolidarea fiscala din perspectiva impozitului pe profit are ca avantaj principal faptul ca pierderile fiscale ale companiilor din grup pot fi compensate cu pozițiile de plata de impozit pe profit ale celorlalte companii din cadrul grupului. Altfel spus, avantajul din punct de vedere financiar pe care aceasta facilitate o are, este constituit de posibilitatea ca reprezentantul grupului sa vireze catre bugetul de stat doar obligațiile nete de plata ale grupului, restul companiilor din grup putând beneficia de structuri de finanțare cu o presiune financiara redusa, comparativ cu obligațiile mult mai stricte catre bugetul de stat.

Anul 2021 se apropie de cel de-al patrulea trimestru și ne așteptam ca majoritatea antreprenorilor din România sa își fi facut deja o imagine despre performanțele atinse în anul curent, despre rezultatul așteptat la sfârșitul acestuia și despre perspectivele pentru anul 2022. Este deci un moment la fel de bun ca oricare altul ca acești antreprenori sa ia în calcul și/sau sa pregateasca eficientizarea suplimentara a afacerilor pe care le dețin, atât din punct de vedere administrativ/fiscal, cât și din punct de vedere al resurselor de numerar.